

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти

Затверджено
на засіданні кафедри спеціальної освіти
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № _1_ від _28.08.2025 р.)

Завідувача кафедри

Мар'яна ПОРОДЬКО

СИЛАБУС

«МЕТОДИКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»

що викладається в межах ОПП ЛОГОПЕДІЯ

для здобувачів першого (магістерського) рівня вищої освіти

Львів 2025 р.

Назва дисципліни	«МЕТОДИКА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ»
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського, 7
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка А6 Спеціальна освіта
Викладач (-і)	Шевченко Володимир Миколайович, професор кафедри спеціальної освіти факультету Педагогічної освіти, д.пед.н., ст. наук. сп.
Контактна інформація викладача	ел. пошта: shevchenko.volodumur@ukr.net
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	П'ятниця 11.30-13.00 (кафедра спеціальної освіти, вул. Туган-Барановського, 7)
Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/metodyka-innovat...zakladakh-osvity
Інформація про дисципліну	Освітня компонента орієнтована на вивчення сучасних лінгво-патологічного, клінічного та психолого-педагогічних підходів до вивчення симптоматики первинного парціального та тотального недорозвинення мовлення у дітей. Особливу увагу під час спрямовано на озброєння студентів сучасними технологіями діагностики первинного недорозвинення мовлення у дітей та технологіями організації

	<p>корекційно-розвивального навчання в умовах загальних та спеціальних закладів освіти. Освітня компонента взаємопов'язана з такими дисциплінами, як «Організація логопедичної допомоги», «Інноваційні технології в освітньому процесі дітей з тяжкими порушеннями мовлення», «Логопедична корекція системних порушень мовлення».</p>
<p>Коротка анотація дисципліни</p>	<p>Дисципліна «Методика інноваційної діяльності логопеда в закладах освіти» для студентів денної форми навчання за напрямом підготовки А6 «Спеціальна освіта» (магістр), галуззю знань «Корекційна освіта (логопедія)». Для освітньої програми яка викладається в XI-XII семестрах в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).</p>
<p>Мета та завдання дисципліни</p>	<p>Метою викладання навчальної дисципліни Є: забезпечення педагогічними умовами для формування у магістрантів знань теоретико-методичних аспектів викладання дисципліни у вищих навчальних закладах; уточнення, розширення та систематизація професійних компетентностей студентів з проблем організації та змісту логопедичної і методичної допомоги дітям і дорослим в Україні, з проблем диференційної діагностики мовленнєвих порушень дітей з метою правильного відбору дітей при комплектуванні груп спеціальних логопедичних установ; формування особистісних якостей викладача вищої школи, оволодіння сучасними методами навчання та виховання студентів за програмою підготовки за другим, магістерським рівнем.</p> <p>Сформувати у майбутніх логопедів професійну компетентність через озброєння сучасними логопедичними діагностичними технологіями та технологіями корекційно-розвивального навчання, спрямованого на подолання первинного парціального та тотального недорозвинення мовлення у дітей в умовах закладів загальної та спеціальної дошкільної та середньої освіти.</p> <p>В результаті вивчення дисципліни студент має <u>володіти теоретичними знаннями</u> щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> — причин, механізмів та симптоматики первинного парціального та тотального недорозвинення мовлення у дітей, — сучасних концепцій щодо вивчення механізмів парціального та тотального недорозвинення мовлення у дитячому віці; — структури мовленнєвого дефекту у дітей різного віку у випадках парціального або тотального недорозвинення мовлення; — динаміки психомовленнєвих розладів у дітей із недорозвиненням мовленнєвої функції; — сучасних технологій диференційної діагностики первинного недорозвинення мовлення з позиції лінгвопатологічного, клінічного та психолого-педагогічного підходів;

	<ul style="list-style-type: none"> – сучасних технологій корекційно-розвивальної логопедичної роботи з дітьми із недорозвиненням мовлення, технологіями роботи з батьками зазначеної категорії дітей <p>уміннями та навичками:</p> <ul style="list-style-type: none"> – володіти технологіями, диференційованої діагностики підсистем функціональної системи мови та мовлення з позиції лінгвопатологічного підходу та психомовленнєвої симптоматики з позиції клінічного та психолого-педагогічного підходів; – застосовувати технології організації корекційно-превентивного навчання, корекційно-розвивальної роботи з дітьми із первинним недорозвиненням мовлення на основі комплексного та диференційованого підходів; – аналізувати й оцінювати ефективність організації діагностичної діяльності та корекційно-розвивальної роботи.
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Логопедія. Підручник / За ред. М.Н. Шеремет. – К.: «Слово», 2010. – 672 с. 2. Белеткова О. В. Учитель-логопед як організатор взаємодії учасників корекційного процесу / О. В. Белеткова // Логопед. – 2013. – № 6. – С. 2-6. 3. Кудярьська Т. Р. Виховання та навчання дітей з мовними порушеннями в умовах модернізації освіти / Т. Р. Кудярьська // Логопед. – 2011. – N 8. – С. 17- 18. 4. Кудярьська Т. Р. Врахування структури дефекту під час організації корекційної роботи / Т. Р. Кудярьська // Логопед. – 2012. – N 2. – С. 2-4. 5. Лупінович С.М. Довідник вчителя-логопеда. – Запоріжжя, 2007. – 127 с. 6 6. Павловська Н. Інформаційно-комп'ютерні технології в логопедичній роботі з молодшими школярами загальноосвітньої школи / Наталія Павловська // Початкова школа. – 2010. – N 6. – С. 17-21. 7. Кабельнікова Н.В. Первинне недорозвинення мовлення: лінгвопатологічний, клінічний та психолого-педагогічний аспекти: навчально-методичний посібник Н.В.Кабельнікова. – Херсон: Борисфен-про, 2017. – 253с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Кн. для логопеда. – Запоріжжя: Просвіта, 2000. – 216 с. 2. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку: Програма та методичні рекомендації / Укл. А.М. Богуш. – К.: ІЗМН, 1997. – 112 с. 3. Зайченко Г. Організація логопедичної роботи з дітьми із порушеннями аутичного спектра / Ганна Зайченко // Дефектологія. Особлива дитина: навчання та виховання. – 2011. – № 3. – С. 21-23.

4. Корекційна робота з розвитку мовлення дітей п'ятого року життя із фонетико-фонематичним недорозвитком мовлення: програмно-методичний комплекс / Ю. В. Рібцун. – К., 2012. – 267с.
5. Крутий К.Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПІС Лтд.», 2001. – 164 с.
6. Крутий К.Л. Мовленнєве заняття: досвід, проблеми, пропозиції. – Запоріжжя: ТОВ « ЛПІС лтд», 1998. – 160 с.
7. Ленів З. П. Практична реалізація інноваційних підходів до розвитку мовлення дітей із особливими освітніми потребами в умовах інклюзії засобами української вишиванки // «Гірська школа Українських Карпат. Івано-Франківськ, 2020. № 22. С. 82–87
8. Чередніченко Л. Модель підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної освіти. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, Вип 1.2020. С.222-229.
file:///C:/Users/User/Downloads/208203-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-469041-1-10-20200716.pdf
9. Пуляєва Д. О. Розвиток мовлення засобами альтернативної комунікації у дітей з розладами аутичного спектру в процесі соціальної адаптації через реалізацію інноваційних реабілітаційних та корекційно-педагогічних технологій в системі спеціальної та інклюзивної освіти / Д. О. Пуляєва // Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [редкол.: Ю. Д. Бойчук (голов. ред.), Т. Ю. Маркіна, Л. Є. Перетяга]. – Харків : ХНПУ, 2020. – С. 294–300
10. Соботович Є.Ф. Нормативні показники мовленнєвого розвитку (в його фонетико- фонематичній ланці) дітей дошкільного віку // Дефектологія. – 2002, №3.
11. Соботович Є.Ф. Нормативні показники та критерії оцінювання мовленнєвого розвитку (у його лексичній ланці) дітей дошкільного віку // Дефектологія. – 2003. – №2.
12. Соботович Є.Ф. Нормативні показники та критерії оцінювання мовленнєвого розвитку (у його граматичній ланці) дітей дошкільного віку // Дефектологія. – 2003. – №2.
13. Хрестоматія з логопедії. Навчальний посібник. /Шеремет М.К., Мартиненко І.В. – К.:КНТ, 2006.
14. Соботович Є.Ф. Концепція стандарту спеціальної освіти дітей дошкільного віку з вадами мовленнєвого розвитку // Дефектологія. – 2002. –№1.
15. Соботович Є.Ф. Нормативні показники та критерії оцінювання мовленнєвого розвитку (у його фонологічній ланці) дітей дошкільного віку // Дефектологія. – 2002. – №3.
16. Шеремет М. К., Супрун Д. М., Кондукова С. В. Професійна підготовка фахівців спеціальної освіти в умовах сьогодення. Інноваційні підходи в освіті та реабілітації дітей із особливими освітніми

	<p>потребами (до 15-річчя ВГО «Українська асоціація корекційних педагогів»): збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції / Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова. Київ, 2020. С. 6–10.</p> <p>Інтернет-ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. http://logopediya.com/ 2. http://www.krok.org.ua/logo-rus.php 3. http://www.logopediya.com.ua/
<p>Обсяг курсу</p>	<p>14 годин аудиторних занять. З них 12 годин лекцій, 2 години залік (для студентів денної форми навчання)</p> <p>34 годин аудиторних занять. З них 6 годин лекцій, 28 годин практичних занять, 2 години залік (для студентів заочної форми навчання)</p>
<p>Компетентності та програмні результати навчання (за освітньою програмою)</p>	<p>Компетентності та програмні результати навчання</p> <p>У результаті вивчення курсу студент має опанувати загальні та фахові компетентності, серед яких:</p> <p>ЗК 6. Здатність виявляти, ставити, обґрунтовано вирішувати проблеми в галузі спеціальної освіти, спроможність забезпечувати їх оцінювання і прогнозування шляхів ефективного розв’язання.</p> <p>ЗК 8. Здатність до колективних дій та організації взаємодії в колективі.</p> <p>ФК 2. Предметно-методична (вміння ефективно застосовувати методи, прийоми, форми та засоби корекційного навчання і виховання дітей з ТПМ, проводити психолого-педагогічну, корекційно-методичну (логопедичну) роботу з дітьми з особливими освітніми потребами в різних типах спеціальних освітніх закладів).</p> <p>ФК 3. Комунікативно-педагогічна (здатність розпізнавати і реагувати на різноманітний склад учнів за етіологією та патогенезом, розробляти індивідуальну траєкторію, налагоджувати професійно-педагогічну та корекційно-педагогічну взаємодію з дітьми з ТПМ).</p> <p>ФК 4. Корекційно-розвиткова (здатність виконувати корекційну освітню роботу з профілактики, подолання вад мовленнєвого розвитку дітей з порушеннями інтелекту, мовлення в освітньому, реабілітаційному процесі незалежно від типу закладу і форми організації освітньої діяльності розвитку дитини).</p>

ФК 8. Організаційна (здатність здійснювати корекційно-розвитковий процес з урахуванням індивідуальних психічних, фізичних, вікових особливостей осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку у закладах дошкільної і загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, спеціальних школах, реабілітаційних установах тощо).

ФК 9. Інформаційно-аналітична (здатність до застосування знань основних принципів, правил, прийомів і форм педагогічної комунікації; вміння використовувати різноманітні інформаційні джерела та способи отримання інформації у професійних цілях, продумано й виважено будувати процес корекційно-педагогічного спілкування).

ФК 11. Технологічна (вміння враховувати та за потреби – впроваджувати у практику роботи закладів спеціальної освіти результати досліджень у галузі корекційної психопедагогіки та логопедії).

Програмними результатами вивчення дисципліни є:

ПРН 1. Володіє системними, усвідомленими спеціальними знаннями, набутими в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи.

ПРН 4. Здатний до широкого критичного осмислення освітніх проблем, вирішення яких лежить в площині взаємодії фахівців різних галузей (медичних фахівців, психологів, логопедів, соціальних педагогів, соціальними організаціями та ін.).

ПРН 5. Володіє знаннями спеціально дидактичних та методичних основ корекційної освіти дітей з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку.

ПРН 6. Володіє методиками корекційно-розвиткової роботи з особами з порушеннями психофізичного розвитку і мовлення; здійснює її інформаційне, дидактичне, кадрове, фінансове та ін. види забезпечення.

ПРН 7. Володіє прийомами збору, зберігання, систематизації, узагальнення, використання та поширення інформації.

ПРН 8. Вміє планувати та прогнозувати результати власної корекційно-освітньої діяльності.

ПРН 11. Здатний до розв'язання складних фахових завдань і проблем, що потребують оновлення, інтеграції, критичного переосмислення здобутих знань; довіряє собі в умовах часткової та повної невизначеності.

ПРН 13. Володіє методикою психодіагностичного спостереження та обстеження, змістом психокорекційної роботи, спрямованої на корекцію та розвиток психічних процесів, мовлення, особистісної сфери; проваджує в практику новітні досягнення спеціальної психології

	<p>ПРН 14. Володіє методами, формами взаємодії та спілкування з батьками чи особами, які виховують дитину з особливими освітніми потребами (з порушеннями мовлення).</p> <p>ПРН 17. Володіє навичками побудови корекційно-розвивального середовища для осіб з порушеннями психофізичного та мовленнєвого розвитку різного віку.</p> <p>ПРН 20. Здатний створювати мікроклімат в колективі дітей (учнів) на основі гуманізму, демократії, доброзичливої вимогливості.</p> <p>Загальні компетентності (ЗК)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння загально-професійних дисциплін (ЗК-1); 2. поглиблені знання в галузі спеціальної освіти, необхідні для освоєння професійно-орієнтованих дисциплін (ЗК-2); 3. здатність до застосування знань на практиці (ЗК-4); 4. здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел (ЗК-5); 5. уміння розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідальні рішення (ЗК-8); 6. набуття гнучкого способу мислення, який дає можливість зрозуміти й розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до усталених наукових концепцій(ЗК-9); 7. здатність до письмової та усної комунікації українською мовою (ЗК-11); 8. уміння працювати самостійно і в команді, здатність комунікувати з колегами з питань галузі щодо наукових досягнень, як на загальному рівні, так і на рівні спеціалістів (ЗК-13); 9. уміння ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях (ЗК-14); 10. уміння адаптуватися та працювати в нових ситуаціях (ЗК-15).
Ключові слова	Логопедія, Корекційна педагогіка. Вікова психологія, соціальна робота., логопедична проблематика, Лекційне спілкування, концепції особистісно-орієнтованого виховання, навчальний процес, практична діяльність, сучасна вища освіта, використання гейміфікації у навчальному процесі, технології аналізу ситуацій, кейс-метод, заняття-дискусії, інтерактивні методи навчання, особистісно-орієнтовані методи та прийоми, взаємодія, особистість.
Формат курсу	Очний, заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)

Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Логопедія», «Психологія загальна», «Психологія вікова», «Соціальна психологія», «Педагогіка»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	При викладанні навчальної дисципліни використовуються різноманітні традиційні та сучасні, особистісно-орієнтовані методи та прийоми. При цьому навчання є студенто-центричним та здійснюється через залучення до активної практичної діяльності. Зокрема, для активізації навчального процесу передбачено застосування кейс-методу, занять-дискусій, інших інтерактивних методів навчання. Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технік викладання і навчання: лекція, бесіда, демонстрація прикладів, аналіз кейсів, інтерактивні методи, виконання командних завдань.
Необхідні обладнання	Мультимедійний проектор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні/самостійні: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40 (кожне семінарське заняття передбачає виконання системи завдань, адекватність та повнота розв'язання яких оцінюються максимально 4-ма балами. Кількість балів, що виставляється за семінарське заняття, враховує: відповіді студентів на проблемні питання за змістом теми; обговорення сутності та детермінації проблем спеціальної освіти. Здобувачі вищої освіти повинні бути готові до групового контролю на практичних заняттях (тестування, фронтальне опитування, дискусія); • контрольна робота: 10 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10; • залік – 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що завдання самостійної роботи до кожної теми, виконані здобувачами вищої освіти, будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p>

	<p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу з навчальної дисципліни перевіряється шляхом усного опитування, поточного програмованого контролю знань, оцінки умінь аналізувати проблемні ситуації. Водночас обов'язково враховуються: присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час практичного заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх запланованих видів навчальної роботи.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку (приклади)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте дислалію з точки зору порушень, що мають різну природу. 2. Проаналізуйте систему становлення наукової думки з точки зору історії накопичення практичного досвіду визначення мовленнєвих порушень. 3. Розкрийте особливості прояву мовленнєвого порушення в різних вікових групах дітей. Доведіть, важливість врахування вказаних особливостей для мовленнєвого розвитку. 4. Продемонструйте взаємозв'язок порушень звуковимови, якості опанування грамоти та особистості дитини. 5. Розкрийте сутність класифікації дислалії відповідно до причин її виникнення. Доведіть, що визначення причини виникнення дислалії є основою складання програми корекційного впливу. 6. Дайте визначення поняття дислалія. Розкрийте причини виникнення, механізм та симптоматику зазначеного мовленнєвого розладу. 7. Розкрийте сутність класифікації дислалії відповідно до механізмів її виникнення. Доведіть, що визначення механізму її виникнення є важливою складовою програми корекційного впливу. 8. Розкрийте сутність класифікації дислалії відповідно до кількісних та якісних проявів порушень звуковимови. Доведіть, що аналіз таких проявів є необхідним для складання адекватної програми корекційного впливу. 9. Дайте акустико-артикуляційну характеристику свистячих звуків (с; с'; з; з') та розкрийте механізм їх утворення. Наведіть приклади їхніх порушень. 10. Дайте акустико-артикуляційну характеристику шиплячих звуків (ш; ж; ч; щ) та розкрийте механізм їх утворення. Наведіть приклади їхніх порушень.

11. Дайте акустико-артикуляційну характеристику африкатів (ц; ц'; дз; дз'; ч; дж) та розкрийте механізм їх утворення. Наведіть приклади їхніх порушень.
12. Дайте акустико-артикуляційну характеристику сонорних звуків (носових: м, н, н'; ротових: й, л, л', р, р') та розкрийте механізм їх утворення. Наведіть приклади їхніх порушень.
13. Дайте акустико-артикуляційну характеристику задньоязикових звуків (к, г, х) і глоткового (г) та розкрийте механізм їх утворення. Наведіть приклади їхніх порушень.
14. Розкрийте послідовність виправлення неправильної вимови фонем у випадках складного порушення звуковимови. Доведіть правомірність репрезентованої послідовності.
15. Розкрийте специфіку планування роботи, спрямованої на подолання недоліків вимови двох та більшої кількості фонем. Доведіть правомірність саме такої стратегії організації корекційного впливу.
16. Охарактеризуйте систему логопедичного впливу при функціональній та органічній дислалії. Зробіть порівняльну характеристику та обґрунтуйте необхідність диференційованого ставлення.
17. Охарактеризуйте зміст логопедичного обстеження. Обґрунтуйте необхідність аналізу результатів діагностики стану сформованості мовленнєвої функції.
18. Охарактеризуйте підготовчий етап корекційного впливу. Визначте мету корекції на даному етапі та шляхи її досягнення.
19. Охарактеризуйте етап постановки звуків та розкрийте сутність кожного зі способів, що складають зміст даного етапу. Проаналізуйте доречність використання кожного зі способів відповідно до характеру порушення.
20. Охарактеризуйте етап автоматизації звуків та репрезентуйте вимоги до вербального матеріалу, що використовується. Проаналізуйте послідовність подачі вербального матеріалу та поясніть, чим вона обумовлена.
21. Охарактеризуйте етап диференціації звуків та репрезентуйте вимоги до вербального матеріалу, що використовується. Проаналізуйте послідовність подачі вербального матеріалу та поясніть, чим вона обумовлена.
22. Охарактеризуйте процедуру обстеження артикуляційного апарату. Проаналізуйте послідовність подачі вербального матеріалу та поясніть, чим вона обумовлена.
23. Охарактеризуйте статичні вправи, вкажіть мету їх використання. Наведіть приклади відповідно до постановки певних звуків.
24. Охарактеризуйте динамічні вправи, вкажіть мету їх використання. Наведіть приклади відповідно до постановки певних звуків.
25. Охарактеризуйте вправи на розвиток дихання, вкажіть мету їх використання. Наведіть приклади відповідно до постановки певних звуків.

26. Розкрийте сутність організації діагностики з метою визначення сенсорного або моторного характеру дислалії. Назвіть конкретні вправи, що дозволяють отримати об'єктивні відомості стосовно механізму порушень. Наведіть приклади порушень.
28. Розкрийте сутність організації діагностики фонематичних процесів. Назвіть конкретні вправи, що дозволяють отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки порушень. Наведіть приклади порушень.
29. Розкрийте сутність організації діагностики звуковимови. Назвіть конкретні вправи, що дозволяють отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки порушень. Наведіть приклади порушень.
30. Визначте послідовність організації діагностики рухомості артикуляційного апарату. Назвіть конкретні вправи, що дозволяють отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки порушень. Наведіть приклади порушень.
31. Охарактеризуйте процедуру діагностики, що дозволяє дійти правильного висновку стосовно особливостей вимови за типом пом'якшення. Назвіть типові недоліки вимови сонорних звуків.
32. Охарактеризуйте процедуру діагностики, що дозволяє дійти правильного висновку стосовно особливостей вимови. Назвіть типові недоліки вимови свистячих та шиплячих звуків.
33. Охарактеризуйте процедуру діагностики, що дозволяє дійти правильного висновку стосовно особливостей вимови.
34. Дайте визначення поняття «сигматизм». Визначте послідовність організації діагностики. Назвіть конкретні вправи, що дозволяють отримати об'єктивні відомості стосовно специфіки порушень. Наведіть приклади порушень.
35. Визначте сутність прийомів обстеження звуковимови. Назвіть показові відомості, які необхідно отримати зі слів рідних дитини під час збору анамнезу.
36. Репрезентуйте діагностичну процедуру, в результаті якої стає можливим визначення наявності порушень оглушення і одзвінчення приголосних звуків.
37. Дайте визначення поняття «поліморфна дислалія». Презентуйте діагностичну процедуру, результатом якої стає такий діагноз.
38. Дайте визначення поняття «мономорфна дислалія». Презентуйте діагностичну процедуру, результатом якої стає такий діагноз.
39. Охарактеризуйте специфіку розладів при органічній дислалії, визначте форми відповідно до порушення психофізіологічного механізму, опишіть симптоматику. Наведіть приклади найбільш показових діагностичних завдань при її визначенні.
40. Охарактеризуйте специфіку розладів при функціональній дислалії, визначте форми відповідно до порушення психофізіологічного механізму, опишіть симптоматику. Наведіть приклади найбільш показових діагностичних завдань при її визначенні.

41. Охарактеризуйте специфіку розладів при артикуляторно-фонетичній дислалії. Наведіть приклади найбільш показових діагностичних завдань при її визначенні.
42. Охарактеризуйте специфіку розладів при артикуляторно-фонематичній дислалії. Наведіть приклади найбільш показових діагностичних завдань при її визначенні.
43. Визначте сутність діагностики стану сформованості артикуляційної моторики та назвіть компоненти, що складають її зміст. Наведіть приклади діагностичних завдань.
44. Охарактеризуйте специфіку розладів при акустико-фонематичній дислалії. Наведіть приклади найбільш показових діагностичних завдань при її визначенні.
45. Визначте алгоритм кваліфікації порушень вимови. Наведіть приклади завдань, метою яких є визначення конкретних порушень.
46. Розкрийте алгоритм діагностики фонематичних процесів із зазначенням їх особливостей розвитку при дислалії.
47. Розкрийте алгоритм організації діагностики артикуляційного апарату та наведіть приклади завдань з метою обстеження.
48. Визначте сутність психолінгвістичного підходу та розтлумачте його значення для організації процедури обстеження. Наведіть приклади доречності використання даного підходу та назвіть його переваги.
49. Визначте зміст та послідовність обстеження артикуляційного апарату, м'якої мускулатури.
50. Розкрийте загальний алгоритм обстеження при дислалії. Визначте зміст та послідовність вивчення анамнестичних даних під час діагностики дислалічних порушень.
51. Охарактеризуйте основні етапи роботи з метою виправлення неправильної звуковимови. Наведіть приклади відповідних завдань, що складають зміст роботи на кожному з етапів корекції.
52. Охарактеризуйте технологію диференціальної діагностики, наведіть приклади завдань, спрямованих на уточнення діагнозу «дислалія».
53. Складіть послідовний план-схему формування голосних звуків (а; о; у; е; и; і), спираючись на їхню артикуляційно-акустичну характеристику.
54. Охарактеризуйте види недоліків вимови голосних звуків. Складіть послідовний план-схему формування правильної звуковимови звука [у]. Визначте специфіку корекційної роботи, яка спрямована на моделювання правильної вимови даного звуку.
55. Обґрунтуйте необхідність виконання пасивних вправ, визначте їхнє місце у контексті логопедичного заняття, наведіть приклади завдань.

56. Складіть загальну модель логопедичного заняття, яка відображає його структуру та зміст, що спрямовані на подолання дислалії. Обґрунтуйте доречність наведеної послідовності структурних компонентів.
57. Розкрийте зміст, назвіть методи та прийоми логокорекційної роботи з усунення дислалічних розладів. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань.
58. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання недоліків вимови свистячих звуків. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань.
59. Розкрийте структуру логопедичних занять при дислалії. Визначте місце вербального матеріалу, ігор, наочності, технічних засобів навчання, ритміки у контексті логопедичного заняття. Наведіть приклади використання на різних етапах роботи.
60. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання недоліків вимови шиплячих звуків. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань.
61. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання недоліків вимови африкатів. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань.
62. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання недоліків вимови сонорних звуків. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань.
63. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання недоліків вимови задньоязикових звуків. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань.
64. Назвіть основні етапи роботи корекції неправильної вимови одного зі свистячих звуків. Складіть модель логопедичної роботи, що спрямована на подолання зазначеної вади
65. Назвіть основні етапи роботи корекції неправильної вимови одного з шиплячих звуків. Складіть модель логопедичної роботи, що спрямована на подолання зазначених порушень.
66. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на додання порушень оглушення і одзвінчення приголосних звуків. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань у необхідній послідовності
67. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка спрямована на подолання органічної дислалії. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань у необхідній послідовності.
68. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу, яка передбачає подолання сигматизму. Наведіть приклади відповідних корекційних завдань у необхідній послідовності.
69. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу у процесі додання міжзубного сигматизму. Наведіть приклади відповідних корекційних прийомів у необхідній послідовності.
70. Розкрийте сутність стратегії логопедичного впливу у процесі додання порушень вимови сонорних звуків. Наведіть приклади відповідних корекційних прийомів у необхідній послідовності.

	<p>71. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має пом'якшення приголосних звуків.</p> <p>72. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має увулярний ротацізм. Наведіть приклади відповідних корекційних прийомів у необхідній послідовності.</p> <p>73. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має ламбдацизм (за типом заміни на звук [w]). Наведіть приклади відповідних корекційних прийомів у необхідній послідовності.</p> <p>74. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має вади одзвінчення. Наведіть приклади відповідних корекційних прийомів у необхідній послідовності.</p> <p>75. Складіть план-конспект заняття роботи з дитиною дошкільного віку, яка має вади оглушення. Наведіть приклади відповідних корекційних прийомів у необхідній послідовності.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Лекції з дисципліни студент має відвідувати обов'язково. Опанування освітньою компонентою у разі пропуску 50% занять, у тому числі, що були проведені дистанційно, без поважної причини, буде оцінено на FX. На сайті KSU online викладено додаткові матеріали, відео та презентації до кожної теми. На практичних заняттях необхідною є активна участь в обговоренні питань, заохочується висловлення та аргументація власної точки зору з проблеми або питання. Студент має володіти спеціальною термінологією у межах теми, вільно користуватися знаннями із раніше вивчених дисциплін, наводити приклади. Обов'язковим є підготовка 2-х самостійних робіт, які студент має виконати в установлені терміни. Особливу увагу необхідно звернути на дотримання Кодексу доброчесності. Студент несе відповідальність за запозичення матеріалів інших авторів (з інтернет-джерел, у одногрупників тощо). У разі виявлення плагіату робота оцінюється на 0 балів без надання можливості перескладання. Відповідно, загальна оцінка за курс буде знижена.</p>
<p>Опитування</p>	<p>По завершенню курсу студентам надано анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу.</p>

ДОДАТОК
Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год.	Термін виконання
	Змістовий модуль 1. Сучасні підходи до вивчення етіопатогенезу та психомовленнєвої симптоматики первинного парціального та тотального недорозвинення мовлення у дітей та технології діагностики недорозвинення мовлення та організації логопедичної допомоги				
1.	Тема 1. Клініко-психолінгвістичний підхід до вивчення механізмів фонетико-фонематичного недорозвинення мовлення (ФФНМ) Теорії розвитку фонологічної системи мови. Формування рівня фонологічного та моторного програмування, розвиток акустико-артикуляційної бази. Механізми порушення звукової сторони мовлення у дітей. Особливості розвитку фонематичних процесів у дітей із ФФНМ. Характеристика порушень звуковимови. Вплив недорозвинення фонетико-фонематичних процесів на оволодіння дітьми лексикою і граматиною рідної мови.	Лекція, 2 год.	1, 4, 5, 10, 11	Опрацювати матеріали лекції.	1 тиждень

2.	<p>Тема 1. Клініко-психолінгвістичний підхід до вивчення механізмів фонетико-фонематичного недорозвинення мовлення (ФФНМ).</p>	<p>Практичне заняття, 4 год.</p>	<p>1, 4, 5, 10, 11</p>	<p>Розкрити питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії розвитку фонологічної системи мови. 2. Формування рівня фонологічного та моторного програмування, розвиток акустико-артикуляційної бази. 3. Механізми порушення звукової сторони мовлення у дітей. 4. Особливості розвитку фонематичних процесів у дітей із ФФНМ. 5. Характеристика порушень звуковимови. 6. Вплив недорозвинення фонетико-фонематичних процесів на оволодіння дітьми лексику і граматику рідної мови. 	<p>2 тиждень</p>
3.	<p>Тема 2. Загальне недорозвинення мовлення (ЗНМ). Клінічний підхід. Лінгвопатологічна симптоматика ЗНМ.</p> <p>Етіологія та патогенез ЗНМ Клінічна класифікація ЗНМ. Клініко-психологічні прояви ЗНМ у дітей різних груп. Механізми порушення лексико-граматичної та прагматичної сторони мовлення. Симптоми порушення звукових характеристик мовлення (симптоми порушення експресивного рівня; симптоми порушення імпресивного рівня). Симптоми лексико-граматичних порушень (симптоми порушення граматичного оформлення висловлювання; симптоми порушення</p>	<p>Лекція, 2 год.</p>	<p>1, 4, 5, 10, 11</p>	<p>Опрацювати матеріали лекції.</p>	<p>3 тиждень</p>

	синтаксичного оформлення висловлювання; експресивний та імпресивний дисграматизми).				
4	Тема 2. Загальне недорозвинення мовлення (ЗНМ). Клінічний підхід. Лінгвопатологічна симптоматика ЗНМ.	Практичне заняття, 4 год.	1, 4, 5, 10, 11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Етіологія та патогенез ЗНМ. 2. Клінічна класифікація ЗНМ. 3. Клініко-психологічні прояви ЗНМ у дітей різних груп. 4. Механізми порушення лексико-граматичної та прагматичної сторони мовлення. 5. Симптоми порушення звукових характеристик мовлення (симптоми порушення експресивного рівня; симптоми порушення імпресивного рівня). 6. Симптоми лексико-граматичних порушень (симптоми порушення граматичного оформлення висловлювання; 7. симптоми порушення синтаксичного оформлення висловлювання; експресивний та імпресивний дисграматизми). 	4 тиждень
5.	Тема 3. Психолого-педагогічний підхід до вивчення психомовленнєвої симптоматики у дітей із ЗНМ. Диференційований аналіз лінгвопатологічної симптоматики Діти із I рівнем ЗНМ. Діти із II рівнем ЗНМ. Діти із III рівнем ЗНМ. Діти із IV рівнем ЗНМ. Умовно-патологічний та патологічний симптом. Технології аналізу мовних та мовленнєвих	Лекція, 2 год.	10, 11, 12, 13	Опрацювати матеріали лекції.	5 тиждень

	проявів в структурі недорозвинення мовлення у дітей. Технологія порівняльного аналізу симптомів різного рівня функціональної системи мови та мовлення				
6.	Тема 3. Психолого-педагогічний підхід до вивчення психомовленнєвої симптоматики у дітей із ЗНМ. Диференційований аналіз лінгвопатологічної симптоматики	Практичне заняття, 4 год.	10, 11, 12, 13	<ol style="list-style-type: none"> 1. Діти із I рівнем ЗНМ. 2. Діти із II рівнем ЗНМ. 3. Діти із III рівнем ЗНМ. 4. Діти із IV рівнем ЗНМ. 5. Умовно-патологічний та патологічний симптом. 6. Технології аналізу мовних та мовленнєвих проявів в структурі недорозвинення мовлення у дітей. 7. Технологія порівняльного аналізу симптомів різного рівня функціональної системи мови та мовлення 8. Індивідуальні форми логопедичної роботи. 9. Основні цілі, завдання використання. 10. Можливості застосування в корекційному процесі. 11. Заняття як форма організації логопедичної роботи. 12. Типи організаційних моментів, їх основна змістовна характеристика. 13. Взаємозв'язок і взаємозумовленість цілей логопедичного заняття 	6 тиждень

7.	<p>Тема 4. Логопедичні технології діагностики ФФНМ у дітей та логопедичні технології діагностики ЗНМ</p> <p>Методологічні засади діагностики стану оволодіння фонетико-фонематичною стороною мовлення дітьми (мета, завдання, принципи, форми, методи, прийоми, вимоги до вибору мовленнєвого матеріалу, етапи). Технології дослідження стану фонематичного сприйняття. Технології дослідження стану фонематичних уявлень. Технології дослідження сформованості навичок фонематичного аналізу. Технології дослідження артикуляційного праксису (кінестетичного та кінетичного). Технології дослідження стану звуковимови. Методологічні засади діагностики стану оволодіння мовленнєвою функцією дітьми (мета, завдання, принципи, форми, методи, прийоми, вимоги до вибору мовленнєвого матеріалу, етапи). Технології дослідження словника: а) імпресивного; б) експресивного. Технології дослідження стану розуміння логіко-граматичних конструкцій. Технології дослідження граматичного оформлення мовлення. Технології дослідження комунікативних умінь та навичок (діалогічне та монологічне мовлення). Профілактика недорозвинення мовленнєвої функції у дітей раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку.</p>	Лекція, 2 год.	3, 10, 11, 13	Опрацювати матеріали лекції	7 тиждень
8.	<p>Тема 4. Логопедичні технології діагностики ФФНМ у дітей та логопедичні технології діагностики ЗНМ</p>	Практичне заняття, 6 год.	3, 10, 11, 13	1. Методологічні засади діагностики стану оволодіння фонетико-фонематичною	8 тиждень

				<p>сторону мовлення дітьми (мета, завдання, принципи, форми, методи, прийоми, вимоги до вибору мовленнєвого матеріалу, етапи).</p> <p>2. Технології дослідження стану фонематичного сприйняття.</p> <p>3. Технології дослідження стану фонематичних уявлень.</p> <p>4. Технології дослідження сформованості навичок фонематичного аналізу.</p> <p>5. Технології дослідження артикуляційного праксису (кінестетичного та кінетичного).</p> <p>6. Технології дослідження стану звуковимови.</p> <p>7. Методологічні засади діагностики стану оволодіння мовленнєвою функцією дітьми (мета, завдання, принципи, форми, методи, прийоми, вимоги до вибору мовленнєвого матеріалу, етапи).</p> <p>8. Технології дослідження словника: а) імпресивного; б) експресивного.</p> <p>8. Технології дослідження стану розуміння логіко-граматичних конструкцій.</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>9. Технології дослідження граматичного оформлення мовлення.</p> <p>10. Технології дослідження комунікативних умінь та навичок (діалогічне та монологічне мовлення).</p> <p>11. Профілактика недорозвинення мовленнєвої функції у дітей раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку.</p>	
9.	<p>Тема 5. Технології організації логопедичної допомоги дітям із ФФНМ та етапи логопедичної роботи при ЗНМ</p> <p>Організація корекційно-розвивальної роботи з дітьми із ФФНМ в умовах спеціальної логопедичної групи. Методичні рекомендації щодо проведення логопедичних занять з дітьми із ФФНМ Формування звуковимови. Формування граматичної будови мовлення. Підготовка до навчання грамоти. Методичні засади організації корекційно-розвивальної роботи в спеціальній групі для дітей із ЗНМ. Етапи логопедичної роботи. Перший рік навчання (методичні рекомендації до планування та проведення занять з формування лексико-граматичних уявлень; вимоги до планування занять з розвитку зв'язного мовлення; вимоги до планування занять з формування фонетичної сторони мовлення). Другий рік навчання (методичні рекомендації до планування та проведення занять з удосконалення лексико-граматичних уявлень; вимоги до</p>	Лекція, 2 год.	4, 5, 8, 9	Опрацювати матеріали лекції.	9 тиждень

	<p>планування занять удосконалення навичок звукового аналізу; вимоги до планування занять з розвитку зв'язного мовлення). Особливості корекційно-розвивальної роботи із першокласниками із ЗНМ.</p>				
10.	<p>Тема 5. Технології організації логопедичної допомоги дітям із ФФНМ та етапи логопедичної роботи при ЗНМ</p>	<p>Практичне заняття, 6 год. Презентація, дискусія. Робота у малих групах.</p>	4, 5, 8, 9	<ol style="list-style-type: none"> 1. Організація корекційно-розвивальної роботи з дітьми із ФФНМ в умовах спеціальної логопедичної групи. 2. Методичні рекомендації щодо проведення логопедичних занять з дітьми із ФФНМ 3. Формування звуковимови. 4. Формування граматичної будови мовлення. 5. Підготовка до навчання грамоти. 6. Методичні засади організації корекційно-розвивальної роботи в спеціальній групі для дітей із ЗНМ. 7. Етапи логопедичної роботи: 8. Перший рік навчання (методичні рекомендації до планування та проведення занять з формування лексико-граматичних уявлень; вимоги до планування занять з розвитку зв'язного мовлення; вимоги до планування занять з формування фонетичної сторони мовлення). 	10 тиждень

				<p>9. Другий рік навчання (методичні рекомендації до планування та проведення занять з удосконалення лексико-граматичних уявлень; вимоги до планування занять удосконалення навичок звукового аналізу; вимоги до планування занять з розвитку зв'язного мовлення).</p> <p>10. Особливості корекційно-розвивальної роботи із першокласниками із ЗНМ.</p> <p>11. Методи і прийоми навчання в роботі вчителя-логопеда.</p> <p>12. Ефективність логопедичної роботи та фактори, що її зумовлюють.</p> <p>13. Прийоми, які дають можливість організувати навчальний процес таким чином, щоб стимулювати мовну, самостійну, пізнавальну активність дітей з ООП, запобігаючи перевтоми, а також розвинути їхні творчі здібності.</p>	
11.	Тема 6. Технологія планування логопедичної роботи з дітьми із недорозвиненням мовлення Розробка плану перспективної роботи. Складання індивідуальної програми корекційно-розвивальної роботи. Складання конспектів занять	Лекція, 2 год.	2, 7, 8, 10	14. Опрацювати матеріали лекції	11 тиждень
12.	Тема 6. Технологія планування логопедичної роботи з дітьми із недорозвиненням мовлення	Практичне заняття, 4 год.	2, 7, 8, 10	1. Розробка плану перспективної роботи.	

		Дискусія. Обговорення прикладів когнітивних викривлень.		2. Складання індивідуальної програми корекційно-розвивальної роботи. 3. Складання конспектів занять Особливості організації роботи логопеда. 15. Вибір і використання того чи іншого методу в залежності від характеру мовленнєвого порушення, змісту, цілей і завдань корекційно-логопедичного впливу, етапу роботи, вікових, індивідуально-психологічних особливостей дитини.	
--	--	---	--	---	--